

Norberts Glass ŠARLAKS UN MASALAS

(Skice no grāmatas „Atmiņas par Rūdolfu Šteineru”)

Pēdējā pedagoģiskajā konferencē Štutgartē un Lieldienu mediķu kursā Rūdolfš Šteiners ir norādījis uz noteiktu garazinātisku faktu, proti, ka bērns, kas ienāk dzīvē uz šīs Zemes, visā savā fiziskajā veidolā ir tikai tā modelis, par ko viņš pakāpeniskas attīstības gaitā vēlāk kļūst. Paša cilvēka būtne līdz zobu maiņai vēl nav pilnībā iekļauta fiziskajā organizācijā. Pirmo septiņu gadu gaitā šīs būtnes dvēseliski garīgā daļa lēnām iestrādājas tajā un ar pašas spēkiem uzbūvē sev ķermeni, izmantojot doto modeli kā palīgu, kā sava veida karkasu vai sagatavi. Šī pirmā miesa, šis karkass no pašā sākuma ir slims. Spēki, ar kuriem tas ir uzbūvēts, ir mantoti no tēva un mātes. Šai ziņā iedzimtības spēki padara bērnu slimu. Un tagad bērna individualitātes uzdevums ir jau pēc dabas slimo radījumu harmoniski pārveidot par veselo. Tādēļ viss pirmais dzīves periods faktiski ir cīņas laiks starp spēkiem, kas nāk no vecākiem, un pašā bērna personīgiem spēkiem. Šīs cīņas arēna ir bērna organisms, un noteiktas tās fāzes izpaužas dažās bērnu slimībās.

Dabaszinātniekam, kas uzdod jautājumu par atšķirību starp cilvēku un dzīvnieku, būtu jāpievērš šim faktam uzmanība, jo visā dzīvnieku valstībā nav vērojams nekas līdzīgs cilvēkbērna slimībām. Dzīvnieka organismā nevar notikt šāda cīņa tādēļ, ka nevienā dzīvniekā netiek veidota pašā personīgā miesa.

Šai sakarā Rūdolfš Šteiners minējis divas slimības: **šarlaku** un **masalas**. Masalu gadījumā pārsvaru ņem iedzimtie spēki, garīgi dvēseliskais elements ir par vāju. Šarlaka gadījumā maza bērna organismā pārāk spēcīgi darbojas pašā individualitātes spēki. Ja aplūko abu šo slimību ainas, tad to patiesi var sajūst: ar masalām slimais bērns nebūt neatstāj iepriecinošu iespaidu. Viņa seja ir uztūkusi, acis asaro, plakstiņi sarkani, uzpampuši, deguns un lūpas uzbriedušas no iesnām. Izsitumi padara ādu neglītu un viegli pietūkušu. Varētu teikt, ka masalas it kā notušē vai pat izdzēsē sejas formas.

Pavisam citādu ainu piedāvā ar šarlaku slims bērns. Viņš izskatās tīrs, nav sevišķi slikti noskaņots, un īpatnēja bāluma dēļ ap muti viņa sejiņa iegūst īpašu izteiksmīgumu. Visi izsitumi izskatās pilnīgi citādāki; ar smalku zīmējumu un sārtumu tie daudz labāk izceļ ādas struktūru nekā normālā stāvoklī; šajos izsitumos ir pat kaut kas skaists. (Skaidrs, ka bērna māte diez vai pievienosies šai ārsta sajūsmam!). Ja turklāt atceras, ka spēcīgāk izveidotās ķermeņa formās, piemēram, sejā, ir stiprākas individualitātes izpausme, tad viegli var saprast, kas atklājas abās šajās slimību ainās.

Vēlāk, no pubertātes līdz trešā gadu desmita sākumam šis process piedzīvo sava veida metamorfozi. Tas, kas līdz zobu maiņai norisinājies fiziskajā organismā, tagad parādās izmainītā formā dvēseles jomā. Pubertātes laikā pusaudžiem sevišķi traucē viss, kas saistīts ar tradīcijām. Vecāki, skola, valsts piedāvā viņiem tikai no pagātnes pārmantotus labumus. Pusaudzis nostājas opozīcijā tam visam, jo viņā pašā ar ārkārtīgu spēku rodas jautājums par dzīves jēgu, par esamības mīklām, un viņš grib saņemt uz šiem jautājumiem dzīvas, aktuālas atbildes. Jo bezgarīgāka ir kultūra, kas mēģina sniegt viņam atbildes, jo aktīvāk viņš aizstāv to, kas tik uzstājīgi rosās viņa pašā dvēselē. Viņš grib sacelties pret visu veco, jo nevar iet tam līdz. Tādēļ 20 gadsimta vidū, kad valdošais pasaules uzskats kļuva pavisam bezdievīgs, radās spēcīga jauniešu kustība, jo jaunatne sajuta sevi sevišķi Dieva piepildītu. Tad radās nicinājums pret valsti, veciem likumiem, veco skolu, pat pret tēvu un māti. (Tas, ko psihoanalīze vienpusīgi un izkropļoti sauc par „tēva kompleksu”, ir daļēji „dēla” aizstāvēšanās stratēģija pret mantotiem ieradumiem, pret mantoto domāšanu un rīcības veidu).

Tātad, minētās pārvērtības norisinās šādi: vispirms bērna organisms ir pilns ar spēkiem, kas nāk no iedzimtības plūsmas, un dzīves sākumā viņa dvēseliski garīgā būtne no ārpuses strādā pie tā, lai uzbūvētu sev atbilstošu miesu. Pēc pubertātes cilvēka garīgi dvēseliskā būtne strādā viņa pašā organismā, un no ārpuses traucējoši nāk civilizācijas un kultūras mantojums. Ja cilvēks pakļaujas šai pēdējai varai, viņš arvien vairāk zaudē spēju saprast garīgo elementu pasaulē un cilvēkā vispār un ieslīgst, bieži visai traģiski, visdziļākajā mietpilsonismā. Līdz ar to viņš zaudē jebkādu saikni un saprašanās iespēju ar jaunāko paaudzi. Šiem cilvēkiem var ieteikt atcerēties laiku, kad viņi paši bijuši jauni.